

СЕКЦІЯ 4
ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЕДЕННЯ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ:
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**СУЧАСНИЙ СТАН АГРАРНОЇ СФЕРИ ТА ЗАХОДИ ДЕРЖАВНОЇ
ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ ПІДТРИМКИ РОЗВИТКУ
АГРОПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Бардин О.Я.

ННЦ «Інститут аграрної економіки» (м. Київ)

На сучасному етапі напрями аграрної політики країни дуже залежні від політичних, економічних та соціальних аспектів, що відповідно впливає на надання фінансової підтримки агропромислового виробництва.

Особливе місце в аграрній політиці України займають об'єктивні чинники, до яких слід віднести:

- особливості організації та ведення сільського господарства;
- природно-ресурсний потенціал аграрного сектору;
- велика трудомісткість виробництва в галузі;
- нерозвиненість ринкових механізмів в аграрному секторі;
- необхідність участі держави в процесах організації функціонування аграрної сфери.

Надто висока залежність досліджуваної галузі від природних та погодних чинників і внаслідок цього непередбачуваність результатів господарювання, недостатність грошових коштів в агропромислових підприємств зумовлюють потребу формування певного обсягу страхових запасів та відповідних резервів, для того щоб забезпечувати здійснення виробничої діяльності. Звідси постає потреба навіть забезпечення простого відтворення в агропромислових підприємствах мати в розпорядженні не тільки власні фінансові ресурси, а й залучати їх із зовнішніх джерел.

Нині основна увага органів управління, політиків і економістів зосереджена на зміні форм власності та господарювання, формування аграрного ринку, в тому числі ринку землі. І майже не враховується багаторазово підтверджений наукою і практикою висновок про необхідність комплексного підходу до вирішення проблем сільських територій, про негативні наслідки однобічного організаційно-технічного підходу до розвитку агропромислового виробництва в цілому. Безумовно, основний тягар у практичних діях щодо збереження, розвитку й підвищенню ефективності використання виробничого потенціалу агропромислової сфери несуть новостворені ринкові форми господарювання та товаровиробники (товариства, кооперативи, акціонерні товариства, селянські господарства).

У зв'язку з цим слід відмітити відповідні заходи державної фінансово-кредитної підтримки розвитку агропромислових підприємств, зокрема

фінансово-кредитна політика держави в АПК повинна бути покликаною на стимулювання підвищення ефективності виробництва, створення умов для нормальної конкуренції на зовнішньому та внутрішньому ринках, використовуючи наступні інструменти такої політики:

- короткострокові кредити під пільгові відсотки. Їх надають агропромисловим підприємствам комерційні банки, які на конкурсній основі одержали право на пільгове кредитування. Такі підприємства повинні бути кредитоспроможними і мати відповідне майно під вимогу застави.

- середньострокові та довгострокові кредити під пільгові відсотки. Їх одержують агропромислові підприємства на конкурсній основі або ж за рішенням комерційних банків для пільгового кредитування підприємств, які мають розроблені конкретні проекти.

- товарні кредити на нетривалий строк з метою придбання матеріальних ресурсів (пальне та мастильні матеріали, міңдобрива тощо), середньо- та довгострокові, також враховуючи кредитоспроможність таких підприємств. Надають такі кредити під заставу наявного в них ліквідного майна, зокрема одержаної підприємством сільськогосподарської продукції.

Для розвитку агропромислової структури найбільше значення мають такі загальні чинники, як:

- технологічні ефекти збільшення розмірів підприємств (регресія витрат праці та капіталу);

- технічний прогрес (біологічний, механічний, організаційно-технічний прогрес);

- специфічні фактори підприємництва (характер діяльності підприємства);

- аспекти, які стримують мобільність сільськогосподарських виробничих факторів;

- загальний економічний розвиток (зростання попиту, ціни на товари і послуги, що споживаються у виробництві за певний період, відображені в народногосподарському балансі);

- політичний вплив.

Аграрна політика в цілому слугує для реалізації наступних завдань: забезпечення продовольчої безпеки країни; сприяння вирішенню соціально-економічних проблем населення, що проживає в сільській місцевості; сприяння формуванню, розвитку й регулюванню аграрного ринку держави; активізації процесу науково-технічного співробітництва в аграрній сфері, включаючи селекцію і насінництво, підвищення родючості ґрунтів, племінну справу, розробку прогресивних технологій і технічних засобів для рослинництва, тваринництва, меліорації, землевпорядкування, інших галузей АПК; здійснення підготовки та реалізацію інвестиційних проектів, орієнтованих на прискорення віддачі вкладених коштів і підвищення конкурентоспроможності продукції АПК; координації діяльності в області наукових досліджень, підготовки кадрів для аграрної науки і сільськогосподарських ВНЗ, інших наукових установ та навчальних закладів.

Отже, незважаючи на достатній природно-ресурсний потенціал аграрного

сектору України, сільськогосподарські та агропромислові підприємства потребують запровадження фінансово-кредитної підтримки для їх розвитку та дієвої роботи. Механізми державної підтримки мають бути взаємоузгодженими і не перешкоджати вільній діяльності суб'єктів ринку та його функціонування. Економічний механізм аграрної політики повинен спрямовуватись на узгодження бюджетної, податкової, митної, кредитної, цінової політики та системи страхування в АПК.

НАУКОВІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Баценко Л.М.

Сумський національний аграрний університет (м. Суми)

Для української практики нинішнього періоду вироблення комплексного підходу до людського фактору, включаючи економічні, соціальні, психологічні, організаційні, правові та інші заходи, що дозволяють забезпечити залучення працівника і зробити причетним його до справ організації, є особливо актуальними.

Ефективність АПК лише на третину обумовлена вкладеннями в техніку і обладнання, а в іншому забезпечується людським фактором. Відсутність регіональних програм розвитку сільських територій призвела до значного погіршення демографічної ситуації на селі, причому внаслідок економічних негараздів кількість працюючих у сільському господарстві за останні чотири роки зменшилася вдвічі.

Скорочення чисельності працівників сільськогосподарських підприємств, низька оплата праці, відсутність заходів з розвитку персоналу, значна його плінність – тільки окремі факти, що свідчать про недостатню увагу до управління персоналом.

Динамічність змін в аграрній сфері, постійне оновлення існуючих знань зумовлюють потребу в удосконаленні управління персоналом відповідно до вимог ринкового середовища.

Важливими науковими засадами управління персоналом сільськогосподарських підприємств є низький рівень випускників ВУЗів, які йдуть працювати в АПК, велика плінність кадрів, усвідомлення потреби в управлінні персоналом; врахування ролі керівника в управлінні персоналом; єдність суб'єкта та об'єкта управління персоналом; взаємозв'язок організаційних та функціональних заходів управління персоналом; одночасна орієнтація на потреби й інтереси працівника і підприємства; відповідність та обґрунтованість процесів управління персоналом; дотримання принципів соціального партнерства; державна підтримка управління персоналом; результативність управління персоналом; поточне, тактичне й стратегічне спрямування управління персоналом; врахування особливостей сільськогосподарської діяльності.